

חודש תשרי הקהל כל השנה

מעמד הקהל התרחש
בחול המועד סוכות,
למה כל השנה זוכה
לשם "שנת הקהל"?

י"ט כסלו, ה'תשכ"ז

לו. וענין זה נוגע גם לשנה זו, כמדובר כמ"פ שהיא שנת הקהל: החיוב ד"הקהל" אינו אלא בזמן מסויים (מצוה שהזמן גרמא) — "מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות בבוא כל ישראל ליראות גו'" ¹⁹², שאז ישנו החיוב ד"הקהל את העם האנשים והנשים והטף וגו'", וקריאת הפרשיות ע"י המלך; אבל בנוגע לפעולה ד"הקהל" — "למען ישמעו ולמען ילמדו ויראו גו' ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת" ¹⁹⁴ [הנה אף שמהכתוב "למען ישמעו ולמען ילמדו" למדים בגמרא ¹⁹³ ש"אנשים באים ללמוד נשים באות לשמוע" ¹⁹⁴, ומזה מובן, שגם חציו השני של הפסוק ("למען גו'") הוא בדוגמת חציו הראשון ("הקהל גו'"), היינו, בזמן מסויים, מ"מ, בנוגע להסיום, "ויראו גו' ושמרו לעשות גו'"], הרי זה בודאי באופן של פעולה נמשכת, במשך כל הזמן שנדרש "לעשות את כל דברי התורה הזאת".

ולכאורה, הרי זה ענין ששייך לכל משך הזמן עד ל"הקהל" הבא — דכיון ש"ושמרו לעשות גו'" תלוי ב"הקהל", והחיוב ד"ושמרו לעשות גו'" הוא במשך כל שבעת השנים עד ל"הקהל" הבא לאח"ז, נמצא, שכל עשי' שבמשך שבע השנים הבאות היא "מסובב" מזה ש"מקץ שבע שנים גו' בחג הסוכות" הי' הענין ד"הקהל". ועפ"ז, אין לחלק לכאורה בין שנת הקהל לששת השנים הבאים לאח"ז.

אבל, מדיוק לשון הכתוב "מקץ שבע שנים" (ולא "מקץ שמיטה"), מובן, שזהו ענין ששייך ל"שנים" של השמיטה [שהרי בשמיטה מונין שנים (כמו בשנה, ש"חדשים אתה מונה לשנים, ואי אתה מונה ימים לשנים" ¹⁹⁵, ועד"ז בחדשים, ימים אתה מחשב ולא שעות), היינו, שכל "יחידה" היא שנה אחת, לא חודש, ובודאי לא יום ושעה], והיינו, שאע"פ שזוהי פעולה נמשכת ומסובב עד ל"הקהל" הבא לאחר שבע שנות השמיטה, הנה בזה גופא יש חילוק בין שנה זו, שבחג הסוכות שבה נתקיימה מצות הקהל, לבין ששת השנים שלאח"ז.

וכשם שהענין ד"בבוא כל ישראל ליראות גו'" בחג הסוכות שייך רק לשנה זו, ואילו בשנה הבאה יחגגו חג הסוכות בפני עצמו, כך גם בהענין ד"הקהל" — שכמה פרטים שבו למדים ממצות ראי', וכמה פרטים במצות ראי' למדים ממצות הקהל (כדאיתא במסכת חגיגה ¹⁹³) — מובדלת שנה זו מששת השנים שלאח"ז.

ובפרט ע"פ המבואר במפרשי התורה ¹⁹⁶ (שמבארים גם טעמי המצוות כפשוטם) טעם הציווי ד"הקהל" "מקץ .. שנת השמיטה" — דכיון ששנת השמיטה היתה "שבת לה" ¹⁹⁷, שבה היו פנויים מעבודת האדמה, שזו היתה עיקר עבודת בני" בשנים כתיקונם שהיו יושבים על אדמתם, והי' להם ריבוי זמן פנוי שהוצרכו להקדיש ללימוד התורה, הנה בסיום וחזרתם השנה היו כולם מוכנים למעמד ומצב ד"הקהל את העם האנשים והנשים והטף", באופן שתהי' הפעולה האמיתית ד"ישמעו ולמדו ליראה גו'" ¹⁹⁸ "ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת", בתכלית השלימות.

ולכן, בשנה הבאה לאחרי שנת השמיטה, הנה הפעולה ד"הקהל" — שהיתה בתחילת השנה, בחודש תשרי, בחג הסוכות — נמשכת על כל השנה כולה, ביתר שאת וביתר עוז מאשר בששת השנים שלאח"ז, אע"פ שגם בהם צריך להיות ניכר המסובב והתוצאות של "הקהל" ("ושמרו לעשות את כל דברי התורה הזאת") עד ל"הקהל" הבא לאח"ז.